

Слайд 1

«Спеціалізований електронний журнал «Методичний дайджест»

Слайд 2

Тема «Сенсорна інтеграція та нейроігри в роботі з дітьми з ООП»

Доброго дня ,шановні колеги!

Сьогодні ми з вами наше методичне об'єднання проведемо в форматі спеціалізованого електронного журналу «Методичний дайджест». За проханням читачів тема сьогоднішнього випуску «Сенсорна інтеграція і нейроігри в роботі з дітьми з ООП». Головні рубрики нашого журналу ви бачите на екрані.

Слайд 3

- 1.В курсі подій
- 2.Глосарій
3. Діло було так...
- 4.Впізнай себе
5. Є думка
6. Контент від учасників

Слайд 4

Переходимо до першої сторінки нашого журналу«*В курсі подій.*»

Приблизно сорок років тому Джейн Айрес, логопед і психолог зі штату Оклахома (США), в процесі практичної роботи прийшла до створення теорії порушення роботи сенсорних систем- теорії дисфункції сенсорної інтеграції, яка привернула увагу багатьох фахівців, що займаються проблемами розвитку дитини. Дж. Айрес, практик з "глибинки", побачила проблему, що заважає розвитку, принаймні, кожної десятої дитини на землі, яку до неї не розуміли, не діагностували та не помічали. Більш ніж 70% дітей, що мають будь-які відхилення в розвитку мови, рухової та емоційної сфери, проблеми з навчанням, поведінкою, спілкуванням, мають порушення роботи сенсорних систем. Жодна частина центральної нервової системи не працює сама по собі: інформація передається від однієї її частини до іншої.

Дотики допомагають бачити, зір - утримувати рівновагу, рівновага - відчувати положення тіла в просторі і рухатися, рух допомагає навчанням. Мозку необхідна стимуляція, вона збуджує мозок і створює в ньому функціональну активність. Таким чином, стають можливими дихання, поглинання їжі, ходьба, мова, читання і т. д. Достатня стимуляція веде до збільшення числа зв'язків між мозковими клітинами. Величезна кількість інформації від органів відчуттів йде в наш мозок щомиті. Мозок повинен організувати її, вибрати 10 найбільш важливих, і відбракувати непотрібну інформацію з числа тієї, що надходять до сенсорних сигналів. *Потік нервових імпульсів від органів відчуттів і внутрішніх органів визначає розвиток нервової системи дитини.*

Якщо дитина народилася здоровою і її сенсорна стимуляція нормальна, то у неї немає проблем з розвитком рухових навичок, мови та поведінки.

Слайд 5

А зараз ми пропонуємо перейти до наступної рубрики нашого журналу «Глосарій».

З першої сторінки нашого журналу робимо висновок, що головною складовою для повноцінного розвитку дітей є розвиток сенсорної інтеграції.

Сенсорна інтеграція - це взаємодія всіх органів відчуттів. Ця взаємодія дуже складна, і починається вона задовго до народження дитини, вже наприкінці 3-го тижня вагітності! Взаємодія всіх органів відчуттів має на увазі упорядкування всіх відчуттів і подразників таким чином, щоб людина могла адекватно реагувати на певні стимули і діяти відповідно до ситуації.

Наприклад, сенсорна інтеграція спостерігається, коли ми відчуваємо дотик повзаючої по нам комашки, усвідомлюємо, що відбувається і знаємо, де її можна змахнути з себе. Іншими словами все те, що ми отримуємо від органів відчуттів (а це - зір, слух, дотик, нюх, смак, відчуття руху (вестибулярна система), відчуття положення тіла в просторі (проприоцепція), надходить в мозок, обробляється там, видається нам у вигляді деякого знання про предмет - що ж це таке, якими властивостями воно володіє і наскільки небезпечно для організму, або навпаки корисно. Чим правильніше працюють сенсорні системи, тим більше достатньої інформації отримує мозок і видає більше адекватних відповідей.

Відомо, що успішність розумового, фізичного виховання, оволодіння мовою в значній мірі залежить від рівня сенсорного розвитку дітей, тобто від того, наскільки абсолютно дитина чує, бачить, відчуває навколишній світ, наскільки якісно оперує цією інформацією і висловлює ці знання в мові.

Тому щоб запустити мову необхідно «розбуркати» органи відчуття впливаючи на них різними подразниками

Слайд 6

Всім добре відомі основні сенсорні системи: зорова, слухова, смакова і нюхова. Ці "зовнішні" відчуття відповідають на стимули навколишнього середовища.

Однак, є в нашому тілі і "внутрішні" відчуття: інтроцептивне, тактильне, проприоцептивне і вестибулярне.

Слайд 7

Зараз ми вам пропонуємо перейти за посиланням на інтернет гру «Лернинг» і дати визначення цим внутрішнім відчуттям та з'єднати їх у парута натиснути на галочку для перевірки .

Ці системи відчуттів, орієнтовані на тіло, діють поза свідомих думок, і ми не можемо контролювати їх роботу.

Коротко про кожну з них.

Слайд 8

Інтроцептивна: відчуття, що надходять від внутрішніх органів (наприклад, частота серцевих скорочень, частота дихання, голод, збудження, зміна настроїв і т. д.) відчуття від дотиків, тиску і т.п. Діти, що мають тактильну дисфункцію, часто відчувають труднощі з прийомом їжі, мімікою, артикуляцією, оскільки вони не мають відповідної інформації від рецепторів, розташованих в області обличчя і рота.

Слайд 9

Пропріоцептивна: відчуття положення тіла в просторі, що отримується від м'язів, зв'язок і суглобів. Часто зустрічаються деякі ознаки проприоцептивної дисфункції- це незграбність, неможливість адекватно оцінити положення тіла в просторі, труднощі в

навчанні новим моторним навичкам. Моторні ж навички глибоко пов'язані з мовленнєвою діяльністю.

Слайд 10

Вестибулярна: відчуття руху, сили тяжіння і рівноваги.

Якщо з якихось причин інтеграція слабка, і мозок не може отримати достатню кількість знань це може привести до проблем з мовленням і загальним розвитком.

Слайд 11

Ми вважаємо, що одним з можливих шляхів вирішення цієї проблеми є включення елементів сенсорної інтеграції в загальну систему корекційної роботи.

Тому пропонуємо вам перейти до основної сторінки нашого журналу під назвою «*Ми робимо це так*».

(демонстрація екрану)

Слайд 12

Метод сенсорної інтеграції в роботі вчителя -логопеда, психолога передбачає стимуляцію роботи всіх органів відчуттів, спрямований на активізацію пізнання, всіх сторін мови, корекцію поведінки через сенсоріку.

Джин Айрес в своїх спостереженнях прийшла до висновку, що основа нормальної роботи нервової системи зумовлена станом вестибулярної системи.

Вестибулярна система є головним організатором відчуттів, що надходять з інших сенсорних каналів, - таким чином, вона бере участь в оволодінні мовою.

Результатом зниженою активності вестибулярної системи часто є порушення артикуляції і затримка мовленнєвого розвитку. Діти просто не визначають сенсорну інформацію, яка надходить від артикуляційних органів. В результаті виникають труднощі з початком і реалізацією рухів, потрібних для артикуляції.

Таким чином, Джейн Айрес на практиці оцінила значення стану систем органів відчуттів, і особливо вестибулярної системи, для правильного розвитку дитини.

Відомо, що вестибулярна система починає формуватися у дитини вже на 21-й день після зачаття! Всі інші органи чуття формуються значно пізніше. Тому розвитку вестибулярної системи дитини потрібно приділяти особливу увагу. Вестибулярна система накопичує досвід руху. В цьому і полягає суть її розвитку і дозрівання.

Вирішити ряд проблем з розвитку дитини логопедичного і психологічного характеру допоможе балансувальна дошка Більгоу.

Вона допомагає стимулювати роботу півкуль мозку, які беруть участь в інтелектуальному розвитку і розумової діяльності. Вони пов'язані з лобовими частками головного мозку, завдяки чому контролюють всі рухові функції і загальний аналіз сенсорних подразників.

(Відео Балансир 1)

Але перебуваючи в постійному пошуку і думаючи про те, як зробити заняття з сенсорної інтеграції та нейрокорекції цікавими і при цьому використовувати підручні засоби, ми прийшли до того що використовуємо скейтборд. Все геніальне - просто: набір м'ячиків, картонні рулони від паперових рушників. **(Відео Скейт 2).Відео 10**

(вправа з м'ячиками)

Варіантів використання скейта маса - можна кататися взад-вперед, залазити на нього з ногами, сідати або лягати на живіт, відштовхуватися ногами-руками або за допомогою батьків, підтягуватися за мотузку або за руки дорослих.

За допомогою таких простих вправ дитина тренує пропріоцептивну сенсорну систему, розвиває моторну функцію мозку, вчиться тримати позу, відштовхуватися або підтягуватися.

Пропріоцептивне чуття - це величезна сфера для розвитку та лікування у дітей з проблемами сенсорного сприйняття, і дуже часто такі проблеми можна вирішити ще в ранньому дитинстві.

Метою цих занять є організація обробки стимулів, отриманих дитячими рецепторами. Весела і правильна стимуляція об'єднує інформацію і досвід, які проходять через рецептори в мозок дитини.

Така система тренувань, крім фізичного навантаження, активно стимулює мовленнєві навички, зір, увагу і взаємодію декількох центрів головного мозку.

Слайд 13

Уміння не просто чути, а прислухатися, зосереджуватися на звуці, виділяти його характерні особливості - виключно людська здатність, завдяки якій відбувається пізнання навколишньої дійсності.

Слухове сприйняття починається з акустичної (слухової) уваги і призводить до розуміння змісту промови, через впізнавання і аналіз мовленнєвих звуків, що доповнюються сприйняттям немовленнєвих компонентів (міміки, жестів, пози).

Розвиток слухового сприйняття йде за двома напрямками: з одного боку, розвивається сприйняття мовленнєвих звуків тобто формується фонематичний слух, а з іншого боку розвивається сприйняття немовленнєвих звуків тобто шумів.

Спеціально підібрані дидактичні ігри дають можливість діяти за звуковим сигналом, навчитися розрізняти багато об'єктів і предмети навколишнього середовища за характерними звуками і шумів, співвідносити свої дії з сигналами і т.д., а значить - коригувати недоліки слухового сприйняття.

Аудіозаписи звуків можна скачати в Інтернеті, або демонструвати їх вживу, використовуючи різноманітне обладнання. А також ми в своїй роботі використовуємо кнопки LearningApps, музичні килимки. Ці посібники не мають ніяких кордонів у прояві фантазій при використанні. Використовуються на заняттях психолога і логопеда. Ці іграшки здатні перетворити будь-яке заняття в захоплюючу гру. Її легко використовувати.

Слайд №14(Відео Кнопка 3)

Слайд 15

Всебічне уявлення про навколишній предметний світ у дитини не може скластися без тактильно-рухового сприйняття, так як саме воно лежить в основі чуттєвого пізнання. Тактильні образи об'єктів формуються за допомогою дотику, відчуття тиску, температури, болю. Вони виникають в результаті зіткнення об'єктів із зовнішніми покривами тіла людини і дають можливість пізнати величину, пружність, щільність або шорсткість, тепло або холод, характерні для предмета.

Ігри на розвиток тактильних відчуттів дуже впливають на емоційну сферу, формування внутрішніх відчуттів. Під час ігор з різними матеріалами розвиваються сенсорні відчуття, дитина вчиться відчувати навколишній світ через тактильний контакт. За допомогою тактильно-рухового сприйняття складаються перші враження про форму, величину предметів, розташуванні в просторі, якість використаних матеріалів. Органом дотику є рука. Від синхронності рухів пальців обох рук, точності і цілеспрямованості рухів, послідовності перцептивних (обстежуючих) дій залежить повнота і правильність способу сприйняття предмета. Отже, розвитку тактильно-рухових відчуттів сприятимуть «ручні» види діяльності, деякі з них ми охоче використовуємо у своїй роботі.

Це ігри з сипучими речовинами (пісок, галька і т. п.) і пластичними (пластилін, тісто), також дуже корисні для рухливих дітей, як і для дітей з тактильними проблемами. Дітям корисно відчувати різноманітні текстури за допомогою дотику і ґрати з ними, щоб розвинути нормальне тактильне сприйняття.

Слайд № 16(Відео. Пластилін 4).

Здатність до тактильного сприйняття безпосередньо пов'язана з розвитком дрібної моторики рук, тому у своїй роботі ми використовуємо традиційну пальчикову гімнастику, елементи масажу і самомасажу, кульки орбіз, басейн з паличками, масажні м'ячкищо також сприяє підвищенню відчуття дотику.

Слайд № 16(Відео Масажні мячики 5)

Слайд№17

Основний обсяг інформації про навколишній світ людина отримує завдяки зору. Зорове відчуття - це складна робота, в процесі якого здійснюється аналіз великої кількості подразників, що діють на око. Чим досконаліше зорове відчуття, тим різноманітніше відчуття за якістю і силою, а значить, тим повніше, точніше вони відображають подразники.

Ігри тренують зорове сприйняття, розвивають спостережливість, увагу, пам'ять, формують уявлення про колір, форму, величину, просторове розташування предметів, збільшують словниковий запас

(Відео Олівці 6)

Oculus - мануальна координація, складна когнітивна навичка, т.к. вона повинна спрямовувати рух рук відповідно до візуального стимулу та зворотного зв'язку. Розвиток зорової та ручної координації окулус, особливо важливо для нормального розвитку дитини та навчання в школі.**(Відео Кульки 7)**

Слайд 18

Як казала відома фахівець з дитячого розвитку Е. Джин Айрес в своїй книзі «Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку:«Ви не можете бачити, як працює мозок, зате можете спостерігати поведінку, яка відображає мозкову активність». Тому велике значення в корекційному процесі ми приділяємо іграм на розвиток міжпівкульних взаємодій.

Процес інформаційного обміну лівої і правої півкулі головного мозку, що дозволяє злагоджено працювати півкулям мозку в єдиній інтегративній системі, має назву міжпівкульна взаємодія (міжпівкульні зв'язки).

Головний мозок – це складна структура, яка складається двох півкуль, які відповідають за конкретні види діяльності.(відкрити таблицю).права контролює і

регулює координацію, творчі здібності до гуманітарних наук. Ліва півкуля – контролює і регулює здібності до точних наук, аналізу а також відповідає за мову та логіку. Роботу обох півкуль мозку координує мозолисте тіло, яке є розгалуженою системою нервових волокон. Завдання мозолистого тіла зв'язати обидві півкулі, допомогти мозку працювати як єдине ціле. Іноді трапляється так, що в роботі мозолистого тіла відбуваються збої. Тоді якась одна півкуля бере на себе основне навантаження, поки інша знаходиться в стані сну.

Розвивати міжпівкульові зв'язки у дитини необхідно для координації роботи мозку якомога раніше.

ЛІВА	ПРАВА
Оперує поняттями	Оперує цілісними конкретними образами
Центри Верніке і Брока дозволяють розуміти мову і говорити	Функція сформована недостатньо
Відбувається послідовна обробка вхідної інформації	Здійснюється паралельна обробка даних
Дозволяє деталізувати і аналізувати інформацію, сприймати її локально, розглядати від загального до приватного	Визначає здатність до синтезу, розгляду інформації від приватного до загального.
Здійснює розмежування часу на минуле, сьогодення та майбутнє	Дає сприйняття моменту «тут і зараз»
Дозволяє сприймати і зчитувати карти і схеми	Дає змогу оцінити конкретний простір
Відповідає за запам'ятовування символів, цифр, імен, дат	Бере участь у запам'ятовуванні образів і подій
Дає розуміння сенсу	Дає розуміти емоційні реакції
Дозволяє сприймати реальність детально	Здійснює цілісне сприйняття
Визначає здібності до оптимістичного сприйняття навколишнього	Визначає песимістичне сприйняття світу
Відповідає за сприйняття ритму музики	Відповідає за визначення мелодії
Формує вербальний інтелект	Відповідає за невербальний інтелект

Слайд №19

Нейроігри допомагають:

- стимулювати розвиток мовленнєвої та розумової діяльності;
- поліпшити пам'ять та розвинути здатність до швидкого відтворення інформації;
- поліпшити дрібну моторику, спритність кістей рук;
- зняти стрес та напругу;
- запобігти порушенням, які пов'язані з прийняттям простору та часу.

І ще один вид діяльності з сенсорної інтеграції з якими ми працюємо - це вправи з нейробіки.

Слайд 20

Нейробіка - це низька вправ, спрямованих на нестандартну діяльність мозку. При цьому задіюються всі органи відчуттів, а отримана від них інформація комбінується у максимально нетрадиційному варіанті. Вона полягає в тому, щоб робити звичайні справи оригінальним способом, дивувати мозок, створювати нові нейронні зв'язки.

Дані вправи сприяють:

- покращенню пам'яті;
- синхронізації двох півкуль мозку;
- роботі зі «сплячими зонами» мозку;
- підвищенню рівня концентрації та інтелектуальної працездатності.

Слайд № 21

(Відео 9 Вальдорфські чоловічки)

Нейрогімнастика приносить користь не тільки дітям, але вона також корисна і для дорослих. Тому ми пропонуємо Вам пограти з нашою Лорі. Для цього Вам потрібно встати та повторювати рухи за нею.

А зараз давайте перейдемо до наступної сторінки нашого журналу під назвою «Впізнай себе».

Слайд 22

В силу тих чи інших причин у різних людей формуються домінуючі канали сприйняття, які ми зараз з вами і визначимо.

Вам для проходження тесту необхідно перейти за посиланням, яке знаходиться у вайбер групах практичних психологів та вчителів - логопедів. На виконання тесту даємо вам 7 хвилин. Відповідати потрібно швидко і не роздумуючи. Ваша підсвідомість Вам допоможе.

Тест аудіал, візуал, кінестетик. Діагностика домінуючої перцептивної модальності С. Єфремцева. (Методика провідний канал сприйняття)

Джерело: <https://psycabi.net/testy/289-test-audial-vizual-kinestetik-diagnostics-dominiruyushchej-pertseptivnoy-modalnosti-s-efremtseva>

Тест допоміг Вам визначити домінуючий тип сприйняття.

Виділяють 3 основних типи людей:

Слайд №23-25

Аудіали – це дуже рідкісний тип.

Вони мають напрочуд гострий слух і чудову пам'ять. При спілкуванні їм не обов'язково дивитися на співрозмовника або торкатися до нього, головне - чути його. З аудіалів виходять відмінні психологи, прекрасні музиканти і лектори.

2. Другий тип це **Візуали**. люди, котрі «бачать» оточуючий світ.

При спілкуванні візуал дивиться в очі і вимагає цього від співрозмовника. Його принцип: "він мене не слухає тому що не дивиться на мене". Візуали люблять наочні посібники, інформацію у вигляді графіків, таблиць і грамотно оформлені звіти.

3. І третій тип - **Кінестетик** - людина у якої інформація найкраще за все сприймається через тактильні відчуття. Такі люди свої слова і дії так чи інакше асоціюють з фізичними відчуттями.

Ви прослухали характеристики цих трьох типів. Думаю ви впізнали в них і себе.

Слайд №26

І ось ми з вами переходимо до наступної сторінки нашого журналу під назвою «Є думка»

Коротко узагальнивши все вищесказане, ми бачимо, що не можна сформувати уявлення про предмети, явища навколишнього світу, розвинути мову, якщо не сформована база для її розвитку, якої і є сенсорна інтеграція.

Цілком очевидно, що використання сенсорного матеріалу в корекційній роботі з дітьми з ООП має ряд переваг, які роблять їх використання максимально затребуваними:

- педагог має можливість зацікавити дошкільнят, пробудити в них допитливість, завоювати їх довіру, і знайти такий кут зору, при якому навіть буденне стає дивовижним;
- різноманіття матеріалів дозволяє активізувати відчуття, сприйняття, зорово - рухову координацію;
- кожне заняття з використанням елементів сенсорної інтеграції викликає у дітей емоційний підйом, навіть малоактивні діти беруть активну участь в занятті.

Слайд № 27-32

І зараз до вашої уваги невелика презентація нашого спільного робочого кабінету. На слайдах ви можете побачити як ми впорядкували свої наробки. Кількість матеріалу в кабінеті заслуга керівників нашого закладу та наші спільні матеріальні вложення на придбання матеріалу.

Таким чином, використовувані нами в корекційній роботі прийоми сенсорної інтеграції сприяють задоволенню потреби дитини в усвідомленні себе, а так само навколишнього предметного світу, забезпечують розвиток моторних, мовленнєвих, комунікативних, пізнавальних, сенсорних умінь і благотворно впливають на розвиток дитини в цілому.

Слайд № 33

І ось ми з вами підійшли до останньої сторінки нашого журналу під назвою

«Контент від учасників». Зараз ми пропонуємо Вам придумати три слова, якими б Ви могли охарактеризувати сьогоднішній захід.

(слово для підведення підсумку І.О.Жданович)